

Kolttilta loppuvat lapset

DUNI KELA

TT, Inari

olttasaamelainen kapteeni on tuolissaan joukkojensa harvenemisesta. Rivien paikkaajik- tarvittaisiin kipeästi nuoria aluumuuttajia, sillä jatkuvu- en turvaavat lapset alkavat ol- kortilla.

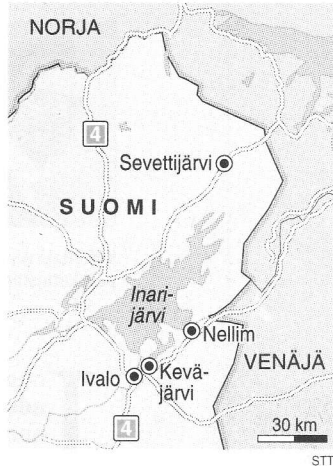
Petsamosta Inariin asutettu- n kolttasaamelaisten pääky- ssä Sevettijärvellä on koulu, onka ala- ja yläasteen luokil- ei ylisuurista oppilasmääris- tuskailta. Jos koulun kaikki olttalapsat astuvat aamulla si- ään yksitellen, heilahtaa ison unakattoisen rakennuksen ovi hdeksän kertaa. Nuorimmai- en tulee esikouluun ja toiseksi tuorin viidennelle.

–Mutta museoitavaksi emme elä suostu. Uskoa yhteisön, ielen ja kulttuurin säilymiseen pakko olla, sanoo kolttien ottamusmies **Veikko Feodo- roff**. Kapteenin arvon hän sai adetikoulun jälkeen rajavar- oston palveluksessa Imatral- ta. Sieltä elämä palautti miehen ynninseudulleen Sevettiin oromieheksi.

Nyt jo kolmatta luottamus- ieskauttaan käyvä 45-vuotis ”kolttavanhin” viittaa mu- eoisimella Norjaan, jossa tuuhataan itäsaamelaisten museota Inarin rajan pintaan leideniini. Norjan puolella olttakulttuuri on käytännös- ä kuollut.

Sevettijärvelle haluttaisiin- in elävän kulttuurin keskus, on kerättäisiin mahdollisim- an paljon tietoa koltista. Se rjoaisi tilat myös muun mu- ssa kolttien hallinnolle.

Feodoroff korostaa Sevetti- rven merkitystä kulttuurin äilyttämisen ytimenä, kos- ka kylä on ainoa, jossa koltta n vielä säilynyt arkipäivän äytännön kielenä. Kahdessa uussa kolttien päätaajama- a Nellimissä ja Keväjärvellä nomen kieli on vallannut pal- nen enemmän alaa. Kulttuurin ielen taantuminen Sevetis- ä olisi kohtalokasta koko yh- isisölle.

Kourallinen kirjoittajia

Kolttia on Suomessa enää 600–700, joista reilu puolet asuu Inarissa. Maailmalle lähteneet ovat pääosin nuoria. Koltan puhujia on kolmisensataa, ja sen kirjoit- tamisen taitajia vain muutamia kymmeniä.

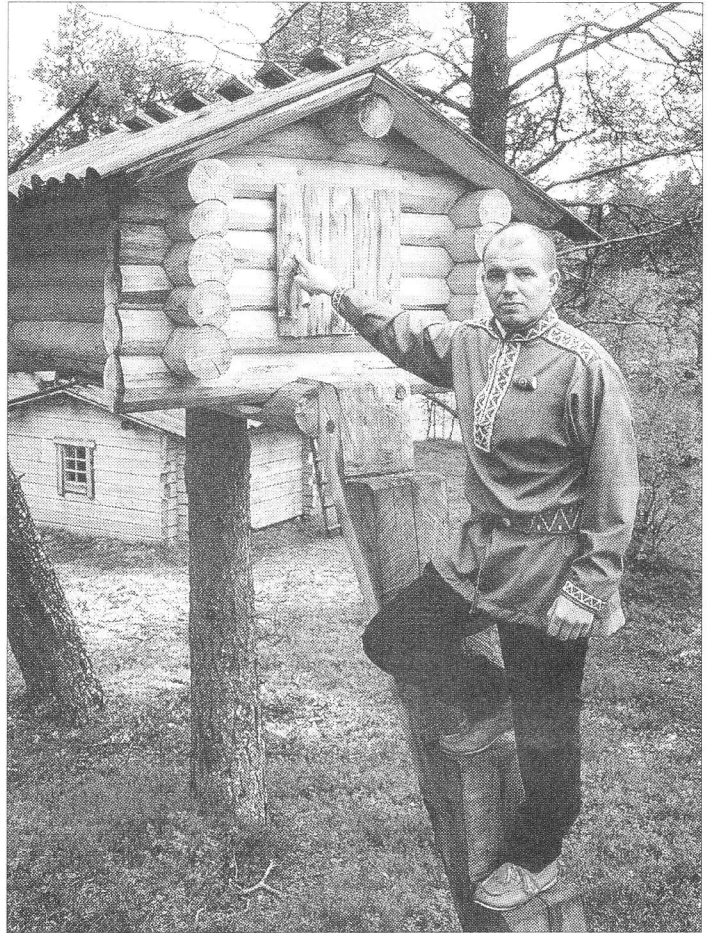
–Koulujen asuntoloita ko- lunnut sukupolvi häpesi alku- peräänsä, koska koltat olivat jatkuva kiusan kohde. Kolttia ryssiteltiin ja myös kolttien or- todoksisuus oli jakava tekijä. Suomen kolmesta saamelais- ryhmästä koltat olivat pohja- sakkaa, Feodoroff erittelee syi- tä alamäelle.

Ilmapiiri on onneksi muuttu- nyt. Vanhemmat haluavat nyt lastensa oppivan koltan kielen ja kulttuurin. Myös nuoret ovat kiinnostuneet perimästään, ja he uskaltavat avoimesti kantaa saamenpukua.

Ilmapiirin muutosta kuva- ttaa, että Ivalon lukion tänä syksynä aloittanut sevettiläis- poika on ensimmäinen, jol- la on mahdollisuus kirjoittaa yo-kirjoituksissa koltta äidin- kielenä. Toistaiseksi koltan on voinut kirjoittaa vain vieraana kielenä.

Yleinen myönteisyys ei kui- tenkaan juuri lohduta, jos jäl- kikasvu hiipuu.

Feodoroffin mukaan nuoria paluumuuttajia olisi Sevettiin tulossa, mutta työpaikkoja ei ole. Perinteiset ammatit, kuten poronhoito ja kalastus eivät

Veikko Feodoroff pelkää kolttakulttuurin hiipuvan.

➤ Sota vei kolttien elintärkeät porot

- **Koltat asutettiin Petsamon alueelta Inariin 60 vuotta sitten.**
- **Pääkylään Sevettijärvelle valtio rakensi 51 mökkiä kolttaperheille. Pääosin ne olivat tuvan ja kamarin hirsirakennuksia.**
- **Kaksi muuta kolttataaja- maa sijoittuivat lähemmäksi kuntakeskusta Ivaloa, Nellimiin ja Keväjärvelle.**
- **Perinteiset elinkeinot ovat kalastus ja poronhoito.**

Pääosa kolttien poroista hävisi sodan aikana. Uusi alku poronhoidolle saatiin lahjoitusvaroin.

- **Kolttia on Suomessa 600–700, joista karkeasti arvioituna puolet asuu Inarissa.**
- **Kolttien luottamusmies valitaan vaaleilla kolmeksi vuodeksi kerrallaan.**
- **Muita päättäviä elimiä ovat koltta-neuvosto ja kyläkokous.**

tarjoa riittävää pohjaa elan- nolle.

Elävän kulttuurin keskus oli- si yksi vireyttäjä, mutta toisen- kin esimerkin hän antaa.

–Sevettiin olisi saatava van- husten palvelukeskus. Se toi-

si helposti useita työpaikkoja. Nyt kolttavanhuksia hoidetaan Ivalossa, jossa laitoksen hen- kilökunnasta vain pari osaa kieltämme. Asetelma on hyvin vaikea siellä asuville ikäihmi- sille.